

Риёзус солиҳийн шарҳи / Риёзус солиҳийн шарҳи / 522-ҳадис

522 - وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَا ابْنَ آدَمَ؛ إِنَّكَ أَنْ تَبْدُلَ الْفَضْلَ حَيْثُ لَكَ، وَأَنْ تُمْسِكَهُ شَرْ لَكَ، وَلَا ثُلَامُ عَلَى كَفَافٍ، وَابْدُأْ بِمَنْ تَعُولُ». رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيقٌ [ت 2343، م 1036]

522. Абу Умома розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «**Эй одам боласи! Ортиқчасини сарфлашинг ўзинг учун яхшидир. Унга мумсиклик қилишинг эса ўзинг учун ёмондир. Қаноатли бўлсанг, маломатга қолмайсан.** (Садақани) қарамоғингдагилардан бошла».

Ином Термизий ривояти.

Шарҳ: Ушбу ҳадиси шарифда ризқ-рўз масаласи, унга қандоқ муносабатда бўлиш, кимга қачон ва қандоқ нафақа қилиш ҳақида умумий қоида бўлиб қолган асослар эълон қилинмоқда:

1. «Ортиқчасини аямаслик яхшидир».

Мусулмон кишининг ўзидан ортиб қолган нарсани муҳтоҷ кишиларга бермай олиб туриши яхши эмас. Бахиллик ва савоб ишлашни хоҳламаслик бўлади.

2. «Мумсиклик қилмоқ ёмондир».

Мусулмон киши мумсик бўлмаслиги керак. Мумсиклик ҳеч кимга яхшилик келтирмаган. Мумсиклик одамларнинг ҳам, Аллоҳ таолонинг ҳам ғазабига сабаб бўладиган ёмон сифатdir.

3. «Ўзига етарли бўлган маломат қилинмас».

Бирорнинг топгани ўзига учма-уч етади. Бундоқ одамни хайр-эҳсон қилмаяпсан, деб маломат қилишга ҳеч кимнинг ҳақи йўқ. Шунингдек, ундоқ

одам ўзини ўзи ҳам маломат қилмаслиги керак.

4. «Ўз аҳли аёлингдан бошла».

Ўзидан оширган одам нафақа беришни аввало аҳли аёлидан бошлиши керак. Бу унинг бўйнидаги вожибdir.

Имом Муслимнинг ривоятларида қуидаги қўшимча бор:

5. «Устун қўл остин қўлдан яхшидир».

Ҳар бир мусулмон хайр-эҳсон берувчи қўл соҳиби бўлиш учун ҳаракат қилмоғи лозим ва, аксинча, остин қўл - хайр-эҳсон оловучи қўл соҳиби бўлмасликка уриниши керак.

Манба: hadis.islom.uz

